

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**MAGISTRAT DR.
FRANCESCO DEPASQUALE**

Seduta tal-25 ta' Marzu, 2013

Avviz Numru. 527/2005

Maryanne Sammut
(Id 138357 M)

VS

Anthony Borg (ID 204952M), Rose Borg u Dolores Borg (288627M) u, b'digriet tad-9 ta' Marzu 2007, l-atti ta' Dolores Borg gew trasfuzi f'isem Maria Attard (ID 982947M) stante il-mewt tal-konvenuta Dolores Borg, u b'digriet tal-10 ta' Gunju 2009, gie kjamat in kawza il-Kummissarju tal-Artijiet.

Il-Qorti,

Rat ir-rikors ippresentat fl 24 ta' Ottubru 2005 fejn ir-rikorrenti Maryanne Sammut talbet lill dina l-Qorti sabiex tiddikjara illi art imsejja 'Tal-Hemsija' fil-limiti ta' Attard, ta' circa sebgha u tletin tomna hija imqabbla indivizament bejn ir-rikorrenti u il-konvenuti Anthony Borg u Rose Borg,

Kopja Informali ta' Sentenza

peress illi huma l-unici werrieta ta' missierhom John Borg li kien miet intestat u li kien titolarju tal-qbiela tal-propjeta fuq imsemmija.

Rat ir-risposta tal-konvenuti Anthony Borg u Rose Borg ippresentata fid 9 ta' Frar 2006, illi fiha qajjmu diversi eccezzjonijiet preliminari fosthom illi l-Qorti ma hijex kompetenti 'rationae materiae' kif ukoll l-irritwalita' tat-talba peress illi sid il-propjeta', il-Kummissarju tal-Artijiet, ma kienx parti fil-kawza.

Rat illi l-ewwel eccezzjoni preliminari kienet giet milqugha mill-Ewwel Qorti permezz ta' sentenza moghtija fil 11 ta' Marzu 2008 u michuda eventwalment fi stadju ta' Appell, mill Qorti tal-Appell fil 31 ta' Ottubru 2008.

Rat illi t-tieni eccezzjoni preliminari spiccat irrilevati wara illi l-Ewwel Qorti, laqghet it-talba ghal-kjamat in kawza tal-Kummissarju tal-Artijiet fl 10 ta' Gunju 2010.

Rat l-eccezzjonijiet preliminari ohra imressqa mill-istess Anthony u Rose Borg fir-risposta taghhom fuq imsemmija fejn eccepew in-nuqqas ta' integrita tal-gudizzju peress illi m'humiex l-unici persuni li qed jahdmu l-art kif ukoll in-nullita' tal-att peress illi l-art meritu tal-kaz odjern ma giex indikat b'mod car.

Rat eccezzjoni preliminari ohra fejn gie eccepjet illi peress illi missier il-partijiet, John Borg, ilu mejjet tletin sena, l-azzjoni odjerna hija preskritta bit-trapass tal-periodu ta' ghaxar snin.

Rat imghad, l-eccezzjoni fuq il-meritu illi ghamlu l-intimati Anthony u Rose Borg, fejn eccepew illi missierhom John Borg ma kienx titolarju tal-qbiela illi r-rikrorenti qieghda titlob li jigi dikjarat li ghandu jigi diviz maghha u li huma rikonoxxjuti ufficjalment bhala kerreja tal-art mis-sid tal-propjeta, ossija il-Kummissarju tal-Artijiet.

Rat illi finalment, fis 16 ta' Settembru 2010, hames snin wara illi bdiet il-kawza, ir-rikorrenti bdiet tipproduci x-

Kopja Informali ta' Sentenza

xhieda taghha, u dana billi esebiet l-affidavit taghha stess, Maryanne Sammut, flimkien ma' dokumentazzjoni varja.

Rat ix-xhieda ta' Martin Bajada, Assistent Kummissarju ta' l-Artijiet moghtija fil 15 ta' Frar 2011.

Rat l-affidavits ta' John Camilleri, Emmanuel Sammut u Anthony Vassallo, lkoll ippresentati fit-8 ta' Marzu 2011.

Semghet ix-xhieda ta' Martin Bajada, gia fuq imsemmi, moghtija fl-24 ta' Ottubru 2011, fejn kompli jixhed fid-dettall dwar it-titolu ta' qbiela fuq l-art meritu tal-kawza odjerna u stqarr, fost affarjiet, ohra, illi mkien ma jidher li qatt John Borg, missieri il-partijiet, kien registrat bhala inkwilin u/jew ko-inkwilin tal-art in kwistjoni.

Semghet ix-xhieda ta' Kenneth Cassar, rapprezentant tad-Dipartiment tal-Agricoltura, moghtija fl-24 ta' Ottubru 2011, illi esebixxa dokumentazzjoni da parte tad-Dipartiment li juri li l-art in kwistjoni kienet registrata fuq omm John Borg, ossija in-nanna paterna tal-partijiet, u dana fit 2 ta' Lulju 1945. Sussegwentment, ghal xi zmien, ir-registrazzjoni tal-art in kwistjoni daret fuq John Borg fis 17 ta' Marzu 1948 u finalment, fl 20 ta' Dicembru 1967, dina daret fuq Dolores Borg .

Semghet ix-xhieda ta' Maryanne Bonello, Scientific Officer fi hdan id-Dipartiment tal-Agricoltura, moghtija fit 2 ta' Dicembru 2011, illi stqarret li, ghalkemm jirrizulta illi l-art daret ghal fuq Dolores Borg, ma kien hemm ebda dokumentazzjoni fil-pussess taghhom illi jindikaw ghaliex daret tali art.

Semghet ix-xhieda tal-intimat Anthony Borg moghtija fis 17 ta' Frar 2012 u fil 5 ta' Ottubru 2012 in kontro ezami u d-dokumentazzjoni minnu ippresentata.

Rat illi fil 5 ta' Ottubru il-kawza giet differita ghas-sentenza ghal 25 ta' Marzu 2012 bil-fakolta' tan-noti.

Rat in-nota' ta' sottomissjonijiet tal-attrici ppresentat fit 3 ta' Dicembru 2012.

Ikkunsidrat

Illi l-kawza odjerna tikkoncerna talba maghmulha mir-rikorrenti kontra hutha Anthony u Rose Borg, u zijitha Dolores Borg, fejn hija ghamlet referenza ghal art imsejjha bhala 'Tal-Hemsija', fil-limiti ta' Attard, ta' cirka sebgha u tletin tomna u talbet illi jigi dikjarat illi dina l-art hija imqabbla lilha flimkien ma' hutha il-konvenuti peress illi tali art kienet imqabbla lill-missierhom u, la darba missierhom miet intestat, allura hija werrieta ta' tali qbiela flimkien ma hutha.

Illi mill-provi prodotti jirrizulta illi missier l-partijiet, ossija John Borg, ghal xi zmien, kellu l-art meritu tal-kawza odjerna registrata mad-Dipartiment tal-Agrikultura fuq ismu, u dana wara illi l-art originalment kienet registrata fuq ommu Rosy Borg fit 2 ta' Lulju 1945 u sussegwentement giet registrata fuq ismu fis 17 ta' Marzu 1948.

Jirrizulta wkoll, mill-provi prodotti mill-partijiet, illi f'hin minnhom, missierhom telaq minn Malta u mar jghix barra minn Malta u halla lit-tfal tieghu u ommhom Malta. Jidher illi, bhala rizultat ta' tali agir, John Borg svesta lilu nniuffs minn xi propretajiet illi kellu u, di fatti, jirrizulta mill-istess dokumentazzjoni tad-Dipartiment tal-Agrikultura, li fl 20 ta' Dicembru 1967, il-propjeta daret ghal fuq Dolores Borg, wahda mill-intimati, illi attwalment mietet waqt il-mori ta' dawna l-proceduri, u li kienet tigi oht l-istess John Borg.

Tali trasferiment ta' titolu jidher illi kien konfermat mid-Dipartiment tal-Agrikultura lir-rikorrenti meta hija talbet tali informazzjoni, permezz ta' ittra datata 26 ta' Mejju 2004.

Ikkunsidrat

Jirrizulta illi r-rikorrenti, fil-proceduri odjerni, qieghda tittenta tottjeni dikjarazzjoni mill-Qorti fejn jigi stabbilit illi l-art imsejha Tal-Hemsija illi hija fil-limiti ta' Attard, u li hija ta' cirka sebgha u tlein tomna f'kobar hija kemm tal-ahna Anthony Borg u Rose Borg, konvenuti fil-proceduri odjerni, u tar-rikorrenti Maryanne Sammut.

Il-Qorti, l-ewwel u qabel kollox, ma tistax ma tinnutax illi jirrizulta kemm mix-xhieda minn Anthony Borg, kif ukoll mid-dokumentazzjoni tad-Dipartiment tal-Agricoltura, li l-art illi presentement hija fil-pussess ta' Anthony Borg hija ferm anqas mis-sebgha u tletin tomna qbiela li qed issir referenza ghalha fl-avviz. Di fatti, dana jirrizulta anke mid-dokumentazzjoni ippresentata mill-istess Anthony Borg mahruqa mid-Dipartiment tal-Artijiet fit 23 ta' Dicembru 1987, fejn jinghad illi Anthony Borg ghandu imqabbel lilu 'in solidum' art ta' kobar ta' 7,868 metri kwadri, osija ferm anqas minn dak indikat mir-rikorrenti, u art li tidher li kienet uzata minn omm il-konvenuti Borg.

Il-Qorti, apparti minn hekk, ma tistax ma tinnutax ukoll illi l-art illi r-rikorrenti qieghda taghmel referenza ghalha hija indikata li kienet imnizzla fuq isem Dolores Borg, u dana mill-20 ta' Dicembru 1967, ossija ftit anqas minn erbghin sena qabel ma infethet il-kawza odjerna.

Dana il-fatt qieghed jinghad peress illi r-rikorrenti qieghda titlob li tigi dikjarata li ghadha qbiela tal-propjeta flimkien ma' hutha peress illi l-art hija ta' missierha John Borg, meta attwalment jirrizulta mill-provi kollha, illi ghalkemm jista jkun illi l-art kienet, f'xi zmien, indikata fuq isem missier il-partijiet ahwa Borg, dina kienet imnizzla fuq isem Dolores Borg ghal hafna zmien.

Ghalkemm l-ebda mill-partijiet ma qatt ta' xi indikazzjoni dwar meta attwalment miet John Borg, salv illi gie indikat li miet intestat, il-Qorti tifhem li fil-mument li gew ippresentati l-eccezzjonijiet da' parte ta' Anthony u Rose Borg, jigifieri 9 ta' Frar 2006, huwa sahqu li missierhom kien ilu mejjet madwar tletin sena - ghalhekk il-Qorti tifhem li John Borg miet ferm wara illi l-art in kwistjoni daret ghal fuq Dolores Borg.

Kopja Informali ta' Sentenza

Huwa ghalhekk illi l-Qorti hija konvinta li l-art in kwistjoni ma kienetx meritu ta' xi wirt bejn l-ahwa Borg, ilkoll tfal tal-mejjet John Borg, u ghalhekk it-talba tar-rikorrenti li tigi dikjarata bhala li ghandha l-qbiela tal-art flimkien ma hutha ma tista qatt tintlaqa'.

Konkluzjoni

Il-Qorti

Wara illi rat il-provi prodotti u fliet id-dokumentazzjoni esebita

Taqta u tiddeciedi billi,

Filwaqt illi tasjteni illi tiehu konjizzjoni tal-ewwel eccezzjoni peress illi dina gia giet deciza mill-Qorti tal-Appell,

Tichad it-tieni, tielet, raba u hames eccezzjoni tal-intimati,

Tilqa' is-sitt eccezzjoni u, filwaqt li tiddikjara li r-rikorrenti ma ghandha ebda jedd jew titolu ta' qbiela fuq l-art in kwistjoni peress illi John Borg ma kienx titolarju tal-art imsejha 'Tal-Hemsija' fil-limiti ta' Attard, ta' cirka sengha u tletin tomna fil-mument tal-mewt tieghu,

Tichad it-talba attrici.

Spejjez tal-proceduri odjerni lkoll a karigu tal-attrici.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----